

«ПЛАСТМАСИ – законодателство и практика»

Анализ на практиките в ЕС и прилагането на изискванията

Илияна Павлова, Българска стопанска камара

Проект:

„Оценка на ефективността на прилагането на законодателството за управление на отпадъци от определени пластмасови продукти за еднократна употреба (ППЕУ) и предложения за подобряване“

Проектът е финансиран от Оперативна програма "Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Разработване на национално законодателство в страните

- 🌱 Европейска стратегия за пластмасите в кръговата икономика-2018
 - решение за постоянно нарастващото образуване на пластмасови отпадъци и изпускането им в околната среда
 - проектирането и производството на пластмаси и пластмасови продукти - отговарят на потребностите от повторна употреба
 - създаване на правна уредба за намаляване на отрицателните последици
- 🌱 Директива за пластмасовите продукти за еднократна употреба /ППЕУ/
- 🌱 Срока за приемане на национално актове – 2021, юли
- 🌱 2022 все още няма национални актове - Белгия, Кипър, Хърватия, Чехия, Естония, Финландия, Ирландия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Полша, Португалия, Словакия, Словения и Испания

Прилагане на Директивата за ППЕУ

- 🔄 Пазарни ограничения - ППЕУ забранени за пускане на пазара (до изчерпване на количествата)
- 🔄 Постигане на намаляване на потреблението
- 🔄 Етикетиране и мерки за повишаване на осведомеността
- 🔄 Разширена отговорност на производителя
- 🔄 По-задълбочен поглед върху РОП за тютюневите изделия
- 🔄 Докладване

Пазарни ограничения – забрана за пускане на пазара

- ❶ Почти всички държави-членки стриктно включват списъка
- ❷ Някои страни преразглеждат и начина за постигане на целите за пластмасовите торбички – Белгия, Хърватия, Германия и др.
- ❸ Други – Испания забрани микрозърната, умишлено добавени в продукти, Франция и Гърция са забранили пластмасови артикули за еднократна употреба за напитки и храни
- ❹ Неправилно транспониране – Румъния – изключения за пръчици и бъркалки за напитки, Италия - за сертифицирана биоразградима и компостируема пластмаса
- ❺ Изчерпване на количествата - преходен период – с ясна продължителност и търгуване он-лайн

Намаляване на потреблението

Амбициозно и устойчиво намаляване на потреблението на контейнери за храна и чаши за напитки до 2026/2022

ПЛАСТМАСИ
ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРАКТИКИ

- 🌱 Мерки за намаляване на потреблението на определени ППЕУ, когато няма алтернатива (чаши за пиене, включително капаци и капачки, и съдове за приготвени храни за незабавна консумация);
- 🌱 Национални мерки
- 🌱 Мерки – алтернативите за многократна употреба са достъпни за потребителите
- 🌱 Икономически инструменти като данъци върху опаковките за еднократна употреба – не безплатно предоставяне
- 🌱 Маркетингови ограничения

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

www.plasticlaw.bia-bg.com

БЪЛГАРСКА
СТОПАНСКА
КАМАРА

ПОДДРЪПА НА БЪЛГАРСКИ БИЗНЕС ОТ 1980 Г.

БЪЛГАРСКА
КАМАРА НА
ХИМИЧЕСКАТА
ПРОМИШЛЕНОСТ

5/20

Намаляване на потреблението

*Допълнителни забрани за конкретни продукти
и опаковки за еднократна употреба*

- 🌱 Пресни плодове и зеленчуци под 1,5 кг
 - Люксембург - и за публични събития от 1 януари 2023, Португалия, Франция, Испания
- 🌱 Бутилирана вода в публичните администрации – Франция, част от Испания
- 🌱 ЗУО – допълнително при доказано значително и отрицателно въздействие Испания; подноси за храна, бонбони и опаковки за храна
- 🌱 Швеция забрана за чаши, пластмасови капаци и контейнери за напитки, съдържащи над 15% пластмаса, считано от 2022
- 🌱 Белгия забрана за всички пластмасови чаши от 2022
- 🌱 Кипър пластмасови чаши и контейнери за храна, за намаляване на потреблението до 2026 г-чрез гарантиране, че клиентите се таксуват за чаши за еднократна употреба и контейнери за храна.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

www.plasticlaw.bia-bg.com

БЪЛГАРСКА
КАМАРА НА
ХИМИЧЕСКАТА
ПРОМИШЛЕНОСТ

6/20

Намаляване на потреблението

Национални цели

- 🌱 **Франция** - ↓ 20% на пластмасовите опаковки, от които най-малко 50% се постигат чрез повторна употреба и постепенно премахване на пластмасовите опаковки за еднократна употреба.- 100% намаляване на ненужните пластмасови опаковки за еднократна употреба, без съществена техническа функция 2025 - ↓ 50 % пластмасови бутилки, пуснати на пазара до 2030 г.
- 🌱 **Гърция** -30% до 2024 г. и 60% до 2026 г. за всички ППЕУ изключения: чаши за напитки и контейнери за храна за вкъщи.
- 🌱 **Португалия** 80% до 2026 г. и 90% до 2030 г. (от броя единици, пуснати на пазара, в сравнение с данните от 2022 г.), изключения: контейнери с храна или напитки: (i) предназначени за незабавна консумация, както на място, така и за внасяне; (ii) които обикновено се консумират от контейнера; и (iii) готови за консумация без допълнителна подготовка).
- 🌱 **Словения** 20 % до 2026 г. (в сравнение с данните от 2022 г.). пластмасовите чаши: производителите на пластмаса за еднократна употреба и производителите на храни и напитки, организаторите на събития трябва постепенно да ги премахнат, а операторите на машини за продажба на напитки на обществени места (с изключение на здравния сектор).
- 🌱 **Испания**: 50% намаление до 2026 г. и 70% до 2030 г. (в тегло, в сравнение с данните от 2022 г.).
- 🌱 **Швеция**: 50% намаление до 2026 г. (в сравнение с данните от 2022 г.).

Намаляване на потреблението

Цели за повторна употреба и насърчаване на опции за повторна употреба и безплатни опаковки

- ❶ **Австрия** - квота за многократно пълнене за контейнери за напитки, която задължава дистрибуторите на напитки в сектора на търговията на дребно с храни да осигурят бутилки за многократно пълнене до 2024 г. - поне 15% за бира, смесени бирени напитки и за минерална и трапезна вода и минимум 10% за плодов сок, зеленчуков сок, нектар, безалкохолни напитки и мляко.
- ❷ **Испания** – до 203.28 80% от бирата, 70% от безалкохолните напитки и 40% от водата в контейнери за многократно употреба.
- ❸ **Португалия** ресторантите да предоставят опаковки за многократно употреба на своите клиенти (чрез депозит, който се връща след употреба) за храна и напитки за вкъщи или за доставка.
- ❹ **Латвия** предприятията да предлагат или продават на потребителите опаковки за многократно употреба за храни и напитки като алтернатива на еднократната употреба от 3 юли 2021 г.
- ❺ **Франция:** Целите варират в зависимост от годишния оборот: под 20 милиона евро - 5% през 2026 г. и 10% през 2027 г., между 20 и 50 милиона - 5% през 2027 г. 2025 г., 7% през 2026 г., 10% през 2027 г. над 50 милиона евро, - 5% през 2023 г., 6% през 2024 г., 7% през 2025 г., 8% през 2026 г. и 10% през 2027 г.
- ❻ **Германия:** - ресторантите и заведенията над 81 квадратни метра и 6 служители да използват чаши и контейнери за храна за многократно употреба от януари 2023 г

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

www.eufunds.bg

www.plasticlaw.bia-bg.com

8/20

Намаляване на потреблението

Икономически инструменти

- **Испания:** Закон за Отпадъците, от януари 2023 г. чашите за напитки и контейнерите за храна вече няма да се предоставят безплатно.
- **Естония:** проект на закон, чашите за напитки за еднократна употреба и контейнерите за храна не могат да се предоставят безплатно на потребителите на мястото на продажба. Цената не по-ниска от 0,50 евро и информирание.
- **Португалия:** данък от 30 цента върху всички пластмасови контейнери за храна за вкъщи е въведен от юли 2022 г.,
- **Ирландия:** „данък върху лате“ върху чашите за кафе за еднократна употреба е в процес на приемане до XII 2023 г.
- **Италия:** национален „пластмасов данък“ върху опаковките се обсъжда 2023 г.
- **Полша:** предложената такса за чаши за еднократна употреба беше извадена от предложението.
- **Латвия:** 3 юли 2021 г., заведенията не трябва да предоставят на потребителите безплатно контейнери за еднократна употреба от датата на влизане в сила.

Намаляване на потреблението

*Пазарни ограничения в определени сектори
или на определени места*

- 🌱 **Кипър** планира пазарни ограничения върху чашите за еднократна употреба и контейнерите за храна.
- 🌱 **Италия** - мярка за налагане на зони без пластмаса в супермаркетите, - насърчаване на алтернативи за повторна употреба и намаляването на опаковките за еднократна употреба.
- 🌱 **Белгия:** Фландрия - регионален закон, забраняващ на местните власти да сервират напитки в чаши за еднократна употреба (независимо от материала), кутии и PET бутилки на работното място и на публични събития и за не-общински събития - училищни партита, панаири и фестивали на местната общност, освен при организирано разделно събиране и рециклиране на най-малко 95% до 2022 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

www.eufunds.bg

www.plasticlaw.bia-bg.com

Намаляване на потреблението

*Национални планове и стратегии
за намаляване на потреблението*

- 🌱 **Франция** - амбициозни мерки като част от националната стратегия за кръгова икономика за намаляване, повторна употреба, попълване и рециклиране на пластмасови опаковки за еднократна употреба с петгодишни цели (2021-2025 г.) специални мерки за хранителните услуги и събития, както и за използването на ППЕУ в обществените услуги и събития:
 - От 2021 г. забрана използването на пластмасови бутилки за културни и спортни събития, следват забраните им в административни сгради и събития до 2022 г.
 - От 2023 г. забрана за опаковане на съдове за еднократна употреба за кетъринг на място, и използване на съдове за многократна употреба за кетъринг на място в ресторанти и заведения за бързо хранене.
 - От 2025 г. забрана за пластмасови контейнери за готвене, претопляне и сервиране в училищно хранене и педиатрични, акушерски и родилни отделения.
 - обща забрана на всички опаковки за еднократна употреба до 2040 г.

Намаляване на потреблението

*Национални планове и стратегии
за намаляване на потреблението*

Люксембург - всеобхватна стратегия за намаляване като част от националния план за нулеви отпадъци, мерки:

- До 1 януари 2023 г. ресторантите сервират храна и напитки, на място в съдове за многократна употреба - чаши, чинии, контейнери, прибори за хранене.
- До 1 януари 2025 г. контейнерите, подносите, чиниите и приборите за хранене, за храна за вкъщи или доставка, трябва да могат да се използват повторно.
- До 1 януари 2025 г. контейнери за напитки, контейнери за храна и торбички не могат да се предоставят безплатно на мястото на продажба на стоки или продукти.

Намаляване на потреблението

*Национални планове и стратегии
за намаляване на потреблението*

- 🌱 **Естония** - мерки за насърчаване на повторната употреба:
 - До 1 януари 2023 г. местните публични администрации използват контейнери за многократна употреба и прибори за хранене на публични събития на тяхната административна територия. Тези изисквания важат за всички артикули за еднократна употреба, не само за пластмасовите.
 - До края на 2023 г. ресторантите и кафенетата предлагат на потребителите възможността да купуват храни и напитки в опаковки за многократна употреба;
 - До края на 2025 г. ресторантите и кафенетата напълно да преминат към опаковки за многократна употреба.

Намаляване на потреблението

*Национални планове и стратегии
за намаляване на потреблението*

- 🌱 **Ирландия** законопроект за кръговата икономика 2023 г., въвежда такса за лате върху опаковките за топли напитки и цели за повторна употреба и намаляване на опаковките:
 - създаване на национална DRS за пластмасови бутилки и алуминиеви кутии до края на 2022 г. (сега отложено за 2023 г.) ;
 - абрани за сашета с подправки и захар, тоалетни принадлежности за малки хотели, пластмасови чаши за еднократна употреба;
 - абрана на вътрешната консумация с помощта на опаковки за еднократна употреба за ресторанти и кафенета и да се намали ненужната употреба на пластмасови чаши.

Намаляване на потреблението

*Национални планове и стратегии
за намаляване на потреблението*

По-малко амбиции или забавяния:

- **Дания** - само доброволни споразумения и договор на правителството с HORESTA за определяне на цел за 50% намаление (доброволно споразумение) на чаши и контейнери за храна за вкъщи и планирани цели за намаляване и повторна употреба за 2026 г., ако ЕС не успее да ги установи за цяла Европа.
- **Финландия** - намаляване на потреблението само чрез доброволно споразумение, което предстои да бъде потвърдено. Инициативи за схема за връщане на депозити за пластмасови чаши, която се обсъжда за град Хелзинки.
- **Италия, Белгия, Хърватия, България, Чехия, Полша** остават без национален план или цели за постигане на намаляване на потреблението.

Етикетиране и повишаване на осведомеността

Ключово за намаляване на потреблението и забраните

- 🌱 **Хърватия** включва в своя национален етикет повече преводи на посланието за пластмасово съдържание
- 🌱 Повечето страни прилагат на изискванията на директивата, транспонирайки формулировката на текста на ЕС в националните си закони и финансиране или стимули за съществуващи кампании - Белгия, Дания (съществуват национални кампании против изхвърлянето на отпадъци от цигарени фасове), Испания, Хърватия, Гърция и Ирландия
- 🌱 **Германия, Швеция, Словакия, Латвия и Литва – РОП**
- 🌱 **Словакия, Унгария и Румъния** – задължение за предприемане на мерки от производителите на пластмаси вместо върху национални органи
- 🌱 **Люксембург и Холандия** - повишаване на осведомеността за промяна на поведението на потребителите към по-малко изхвърляне на отпадъци
- 🌱 **Испания и Румъния** са определили специфични групи - младежи и студенти - като конкретни цели на своите кампании
- 🌱 **България** - национална кампания да се провежда на всеки три години

Разширена отговорност на производителя

Категории РОП

- 🔄 опаковъчни артикули ППЕУ: контейнери за храни и напитки, чаши, пакети и опаковки, леки чанти за носене – срок 2024, покриват разходи за осведоменост, за събиране на отпадъци, за почистване
- 🔄 мокри кърпички и балони – 2024, изключват разходите за събиране от обществени системи за отпадъци и разходите за събиране на данни и докладване
- 🔄 тютюневи изделия с филтри и отделни филтри – 2023, покриват разходи за осведоменост, за събиране на отпадъци, за почистване, разходите за събиране на данни и докладване

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

www.eufunds.bg

www.plasticlaw.bia-bg.com

17/20

Разширена отговорност на производителя

- ❶ **Естония, Полша и Португалия**, все още не са транспонирали мерките за РОП в националното си законодателство и все още са в процес на договаряне на мерки
- ❷ **Словакия** е транспонирала задълженията, но без да уточнява кои са разходите, които трябва да бъдат покрити от схемите за РОП
- ❸ **Австрия** РОП мерки за мокри кърпички, балони, тютюневи изделия и риболовни съоръжения, не за чаши
- ❹ **Франция** - нови схеми за РОП за играчки, стоки за спорт и развлечение, продукти за градинарство, строителни продукти и материали, автомобили, микробуси, дву- и триколесни моторни превозни средства и моторни четириколки и за минерални или синтетични масла от 1 януари 2022 г., както и за гуми от 1 януари 2023 г. и накрая за дъвки от 1 януари 2024 г.
- ❺ **Белгия - Фландрия** – РОП към всички продукти с висок дял от общото количество отпадъци
- ❻ **Швеция, Дания и Литва** – модулирани такси
- ❼ **Германия** – фонд за пластмаси - възстановява разходите за събиране и почистване на общините и пътните администрации

??? РОП за тютюневите изделия

- ALCOME, Организация по оползотворяване - създаването, разработването и поддържането на РОП схемата от името на техните тютюневи компании
- тютюневите компании на френския пазар плащат таксите си на ALCOME
- ALCOME, която в замяна плаща на операторите за управление на отпадъците за събиране и третиране на филтри, намиращи се в обществени кофи за отпадъци
- ръководена от индустрията Ооп е контролирана от публични органи, за да се гарантира, че изпълнява своите роли и отговорности
- членове на борда - тютюневите компании и френските публични органи

Доклади за ранно предупреждение 2023

- 🌱 **Хърватия** - рециклиране на отпадъци от опаковки е намаляло от 60,1% през 2015 г. на 48,9% през 2019 г., свързано с някои проблеми в качеството на събирането на данни; 2020 – 54,2%; Степента на рециклиране с повече от 15% под специфичните цели за пластмаси, дърво, метали и стъкло
 - Възможно подценяване на количеството генерирани отпадъци от опаковки (по-малко от половината от средното за ЕС през 2019 г.: 74 кг/лице спрямо 177 кг/лице - недостатъчно докладване на опаковките, пуснати на пазара
 - Слаби правоприлагащи механизми и липса на координация между различните административни нива
 - Значително разчитане на депониране, включително на биоотпадъци – 2020-79%
- 🌱 **ФРАНЦИЯ** - риск да не изпълни целта за 2025 г. от 50% за пластмасовите опаковки - (26,9% през 2019 г.)
 - Пластмасови опаковки в системите за разделно събиране е недостатъчно
 - Схемите за РОП не обхващат отпадъците от търговски пластмасови опаковки в някои части на страната схемите не обхващат всички видове пластмасови опаковъчни продукти
 - Подобряване на разделното събиране на пластмасови отпадъци.
 - Повишаване на осведомеността относно предотвратяването на отпадъците, изхвърлянето на отпадъци и разделното събиране.

Доклади за ранно предупреждение 2023

- 🌱 **Швеция** – отчетен 63,6% рециклиране на опаковки през 2019 г. Въпреки това нивото може да бъде намалено при прилагането на новите правила за изчисление; през 2020 г. нивото на рециклиране на всички отпадъци от опаковки е намаляло до 60,9%, под целта за рециклиране за 2025 г. за отпадъци от опаковки от 65%.
 - ниски нива на отделяне на хартия, картон, пластмаса и биоотпадъци в системата за разделно събиране и ниска плътност на системата за събиране на отпадъци в точката на донасяне;
 - липса на механизми за подпомагане на разделното събиране на фракции битови отпадъци от бизнеса;
 - изгарянето на отпадъци остава преобладаващата форма на третиране
 - механизми за подпомагане на разделното събиране на рециклируемите битови отпадъци от бизнеса.
 - задължителни цели или индикатори за разделно събиране на отпадъци за общините
 - значително разчитане на депониране, включително на биоотпадъци – 2020-79%
- 🌱 **Испания** - рециклиране на отпадъци от опаковки е 69,6% през 2019 г., което вече надхвърля целта за 2025 г. от 65%; всички отпадъчни материали от опаковки са надхвърлили целите за рециклиране за 2025 г., с изключение на хартия и картон, алуминий и пластмаса.

Доклади за ранно предупреждение 2023

- 🌱 **Румъния** – генерираните отпадъци от опаковки в страната през 2018 г. са под средното за ЕС (80 кг/човек в сравнение със 174 кг/човек в ЕС). Въпреки това, тези привидно ниски цифри може да са индикация, че значителни количества генерирани отпадъци не се отчитат..
 - 2018 г. общият процент на рециклиране на отпадъци от опаковки достигна 57,9%, което е сравнително близо до целта за 2025 г. от 65%; но през 2020 г. процентът на рециклиране е спаднал до 39,9%. Освен това има проблеми с качеството на данните по отношение на отпадъците от опаковки.;
 - проблеми с качеството на данните относно отпадъците от опаковки (има значително несъответствие между ниския процент на рециклиране на битовите отпадъци и високия процент на рециклиране на отпадъците от опаковки).
 - Препоръка - Разработване, прилагане и отчитане на минимални национални стандарти за услуги за разделно събиране на отпадъци (включително биологични отпадъци)
- 🌱 **Словакия** - 2018 г., отпадъците от опаковки са под средното за ЕС (105 kg/лице спрямо 174 kg/лице) възможен извод - не се отчитат значителни количества пуснати на пазара опаковки,
 - 2019 г. нивото на рециклиране отпадъци от опаковки е 67,5%, което е над целта за 2025 г. от 65%. Има обаче проблеми с качеството на данните, 2020 – 70,8%
 - Препоръка – плащане при изхвърляне

Доклади за ранно предупреждение 2023

- 🌱 **Полша** – Отчетеното ниво на рециклиране на всички отпадъци от опаковки през 2019 г. е 55,5%, с 9,5 процентни пункта под целта за 2025 г. Пластмасата е потокът от отпадъци от опаковки, който предизвиква най-голямо безпокойство, тъй като рециклирането на пластмасови опаковки е с 18,5 процентни пункта под целта за 50% рециклиране
- 🌱 **Унгария** - Отпадъците от опаковки, генерирани през 2018 г., също са под средното за ЕС (142 кг/човек при средно за ЕС 177 кг/човек). Това може да означава, че някои количества генерирани битови отпадъци и отпадъци от опаковки не се отчитат.,
 - През 2019 г. общият процент на рециклиране на опаковки е 47,3%, под целта за 2025 г. от 65%. Тази ситуация е от особено значение поради установените проблеми с качеството на данните върху опаковките (несъответствия в правилата за изчисление). През 2020 г. процентът на рециклиране на всички отпадъци от опаковки се е увеличил до 52,4%.
 - Ниски нива на разделяне на рециклируеми отпадъци в системата за разделно събиране (23-44% за сухи рециклируеми отпадъци и по-малко от 5% за биоотпадъци)

ВРЕМЕ ЗА ДИСКУСИЯ

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Илияна Павлова, Българска стопанска камара

iliana@bia-bg.com

Проект:

„Оценка на ефективността на прилагането на законодателството за управление на отпадъци от определени пластмасови продукти за еднократна употреба (ППЕУ) и предложения за подобряване“

Проектът е финансиран от Оперативна програма "Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

